

• ΣΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΑΙ

Παρουσιάστηκε το βιβλίο του Μάρκου Μπόλαρη

Πραγματοποιήθηκε η εκδήλωση της παρουσίασης του βιβλίου με τίτλο «Πολιτική του Τόπου, Ποιητική του Τρόπου», των εκδόσεων Αρμός του πολιτικού Μάρκου Μπόλαρη προχθές Κυριακή στη Βιβλιοθήκη του Συλλόγου Οι Τρεις Ιεράρχαι. Συμμετείχαν ο μητροπολίτης κ. Ιγνάτιος, η αντιπεριφερειάρχης κ. Άννα Μαρία Παπαδημητρίου, ο φιλόλογος - καθηγητής του Μουσικού Σχολείου Βόλου δρ Βασίλης Κλείτσας, η φιλόλογος Κατερίνα Κολοβού, ο Βασίλης Χατζηγιακώβου των εκδόσεων «Αρμός» και υποψήφιος ευρωβουλευτής με τους «Δημοκράτες» του Ανδρέα Λοβέρδου, συντόνισε ο Κων. Μοράρος. Το βιβλιοπωλείο «Περισηπωμένη» είχε αναλάβει την πώληση των βιβλίων.

Παρουσιάζονται μερικά μέρη από τη σημαντική και εμπεριστατωμένη εισήγηση του κ. Βασίλη Κλείτσα. Στις ιστορίες/δοκίμια του Μάρκου Μπόλαρη συναντούμε:

Αισθήσεις και μνήμη: Η πρώτη, για παράδειγμα, αφήγηση του βιβλίου με τον τίτλο «Πρόκληση ωριότητας και ευωδίας!» ξεκινά με την πρόσληψη της μυρωδιάς της αίσθησης. Η μυρωδιά είναι αυτή που ξυπνά μνήμες στον συγγραφέα και, μαζί, την ανάγκη για αναφορές στο παρελθόν: «Τι βαθιές εγγραφές που αφήνει η όσφρηση στη μνήμη! Του βαθυκόκκινου βελούδινου τριαντάφυλλου, του λεπτειπίλεπτου γίαισεμιού, των λεμονανθών, του ταπεινού νυχτολούλουδου, του καλοτσιγαρισμένου κρεμμυδιού, της σαρδέλας στα κάρβουνα από κληματρίδες... του αυγουσιτιάτικου μουσακά... της κανέλλας που ευωδίαζε το ρυζόγαλο και του αρισμαρί να πρέψει το κρέας!» (σ. 9). Οι οσφρητικές αυτές εικόνες συνδέονται με τον τόπο, δηλ. με την ματιά του αφηγητή για τον τόπο: «Είναι λογοτεχνική η διαπίστωση παλιότερων που ισχυρίζονται ότι οι πόλεις, κάθε πόλη, έχουν τη δική τους μυρωδιά!... θαρρώ πολλές φορές πως είναι πιο βαθιές οι χαρακιές της όσφρησης στο μυαλό από τις αποθηκευσίες των οπτικών εικόνων...» (σ. 9)...

...Σύνθεση του λόγου: Η σύγχρονη γραμματεία χαρακτηρίζεται για τον σύντομο και κοφτό λόγο, με μικρές περιόδους και παρατακτική σύνδεση, η οποία δεν κουράζει τον σημερινό αναγνώστη, αλλά έτσι η ίδια απομακρύνεται και δεν φτάνει σε ποιότητα και ύψος τον αριστοτεχνικό λόγο του Σεφέρη, του Εμπειρίκου και του Ελύτη, για παράδειγμα, με την αξιοθαύμαστη πλοκή τους. Στα κείμενα του Μάρκου Μπόλαρη παρατηρούμε και εδώ κάποια αντίσταση στις σύγχρονες τάσεις: «Ναι, το ξύλο είναι ζωντανή ύλη. Γι' αυτό κι ο ξυλουργός, ο μαραγκός, ο επιπλοποιός, ο μάστορας... μα πιότερο από όλους ο γλύπτης, ο ξυλογλύπτης μιλά με το δέντρο...

καθώς το τεμαχίζει σε πλάκες, το οργανώνει σε νταμπλάδες, το πυργώνει σε κολόνες... επεξεργάζεται τα κορδόνια κι είναι απ' αυτό που τα παλιά ξυλουργήματα... τόσο του παλαιού, όσο και του ταπεινού αγροτόσπιτου, τόσο της Μητρόπολης, όσο και της εκκλησίας και του ξεχασμένου ξωκκλήσιού είναι έργα συνομιλίας, συνομιλίας αγαπητικής του τεχνίτη με το συγκεκριμένο ξύλο... με τις δικές του ικανότητες, το δικό του μεράκι, τη δική του μαεστρία, με την ιδιαιτερότητα κάθε ξύλου, άλλο χρώμα ξύλου το κάθε δέντρο, κοκκινίζουν ή οξιά... ξέχαστη η λεύκα... άλλες οι μυρωδιές, οι ευωδιές κάθε δέντρου... Διακειμενικές αναφορές: Μέσα στις ιστορίες του συγγραφέα παρεμβάλλονται οργανικά πάμπολλα αποσπάσματα από άλλους πεζογράφους και ποιητές, κάτι που μας παραπέμπει σε χαρακτηριστικά γνωρίσματα των μοντέρνων λογοτεχνών, όπως του Σεφέρη. Έτσι, από την οπτική αυτή ο Μάρκος Μπόλαρης δεν κινείται αυθαίρετα, αλλά αξιοποιεί λόγια άλλων ποιητών και πεζογράφων, για να αποτυπώσει συνειρμικά τον προβληματισμό του συνδέοντας το λογοτεχνικό παρελθόν με τη δική του εποχή, εμπλουτίζοντας τόσο την έκταση των κειμένων του όσο τον δικό του τρόπο γραφής με τον οποίο καταστρώνει τις ιδέες του, χωρίς να αντιγράφει το ύφος κάποιου από τους ομοτέχνους του, και αυτό αποτελεί, νομίζω, τη σημαντικότερη αρετή για έναν συγγραφέα (ο συγγραφέας επηρεάζεται με γόνιμο τρόπο, αλλά δεν αντιγράφει)...

...Από ποιους, όμως, αντλεί ο συγγραφέας μας; 1) Από βιβλικά κείμενα ή/και κείμενα της εκκλησιαστικής υμνογραφίας: «[τα σπίτια] παραμένουν μάρτυρες σιωπηλοί, πλην καιρίοι και αψεудείς, της διάβασης των γενεών «άνθρωπος ωσεί χόρτος αι ημέραι αυτού, ωσεί άνθος του αγρού ούτως εξανθήσει»» (σ. 10), «Οφθαλμούς έχουν και ουκ όψονται, ώτα έχουν και

ουκ ενωτισθήσονται» (σ. 11), «διεμερίσαντο τα ιμάτια μου εαυτοίς και επί τον ιματισμόν μου έβαλον κλήρον» (σ. 23), «τον βότρυν τον πέρπειρον η γεωργήσασα, και του ευφραίνοντος καρδίας ανθρώπων οίνου» (σ. 28), «αύτη η θάλασσα η μεγάλη και ευρύχωρος, εν ή πλοία διαπορεύονται» (σ. 44), «εν αρχή ην ο Λόγος» (σ. 60), 2) από τον Όμηρο, για να θρηνηθεί, για παράδειγμα, την «πύρινη λαίλαπα των πυρκαγιών: «Μηκέτι, Ατρέος υιέ, πολύν χρόνον ασκελές ούτω κλαι» (σ. 63), τον Ευριπίδη: «πόλεμον γαρ εισήνεγκεν Ελλήνων χθονί και Φρυγί δυστήνοισι» (σ. 74), «... Οι μεν δυσσομένου Υπερίονος οι δ' ανίοντος Αντιόων ταύρων τε αρνείων εκατόμβης» (σ. 88), τον μέγα Θουκυδίδη: «Κτήμα ες αεί» (σ. 64), 3) από τους παλιότερους ή μοντέρνους ποιητές, λ.χ. τον Καβάφη: «Σας έξαφνα ώρα μεσάνυχτ' ακουστεί» (σ. 220), τον Ρίτσο: «Αι, κυρά των Αμπελιών, που σ' είδαμε το λιόγερμα» (σ. 28), «Κυρά, Κυρά, θαλασσινή και στεριανή με τα λουλουδιασμένα μάγουλα» (σ. 168), τον Εγγονόπουλο: «Ωραίοι ως Έλληνες» (σ. 240), τον Ελύτη, πάμπολες φορές: «Άγιε Σώζοντα, που εφοράς τα πέλαγα» (σ. 44)...

...Ιστορία: Οι σελίδες του βιβλίου είναι γεμάτες από αναδρομές, και από άλματα στο παρόν, σε κάθε φάση της ελληνικής ιστορίας και μυθολογίας. Πρωτεύουσα θέση κατέχει, όπως είπαμε, ο Όμηρος, αλλά συναντούμε και το Βυζάντιο, και τη νεότερη και σύγχρονη ιστορία. Όλα εξυπηρετούν την υπόθεση του κειμένου, με συνειρμούς, υπαινιγμούς, και άμεση ή έμμεση σύνδεση με τα τωρινά γεγονότα και βιώματα του συγγραφέα, ο οποίος δημιουργεί έτσι τη δική του μυθολογία για την Ελλάδα, για την πορεία και την τύχη του ελληνισμού.

...Το βασικότερο χαρακτηριστικό της εποχής, και γι' αυτό το άφησα τελευταίο, είναι ότι ο κάθε συγγραφέας καθιερώνει εντελώς προσωπικό, και ανεξάρτητο, ύφος. Το ποιητικό σύμπαν του Μάρκου Μπόλαρη επαναφέρει στη συγγραφή τη φύση και το τοπίο, όχι δοσμένα μέσα από τη σκληρή οπτική που επέβαλε η δεσποτεία του νατουραλισμού, αλλά μέσα από την ομορφιά και τη διαφάνεια, οι οποίες αποπνέουν μια αισιόδοξη διάθεση σε όλους μας, παρόμοια με εκείνη που κόμισαν στην τέχνη οι εμπνευστές της γενιάς του '30, κυρίως, με τον Ελύτη. Ενώ, κάτω από τον λυρισμό και τη λεπτομέρεια της ζωής, όπως την προσλαμβάνει και την καταγράφει ο Μάρκος Μπόλαρης, η αγωνία για τη φθορά και τη μοίρα του τόπου η οποία τόσο βασάνισε και τον Σεφέρη.

Οι φίλοι του καλού βιβλίου θα είναι κερδισμένοι!